23 Ιουνίου 2014

Στο φως εκκλησία του μεσαίωνα Η ανασκαφή στο προσκύνημα του Αγίου Περνιακού στη Δένια

/ Ειδήσεις και Ανακοινώσεις

Μια εκκλησία, που σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις χρονολογείται στον 15ο αιώνα, έφερε στο φως η ανασκαφή στο προσκύνημα του Αγίου Περνιακού στην νεκρή ζώνη της Δένιας. Η ανασκαφή διεξάγεται από τον πρώτο αρχαιολογικό λειτουργό του Τμήματος Αρχαιοτήτων, Γιώργο Φιλοθέου, και ήδη φάνηκαν τα θεμέλια της εκκλησίας και το ιερό.Η ανασκαφή άρχισε στις 2 Ιουνίου και περίπου μια βδομάδα μετά φάνηκε ο τοίχος της εκκλησίας. Ήταν τότε, που ασθένησαν με τύφο τρείς από τους εργάτες του Τμήματος Αρχαιοτήτων και οι ανασκαφικές εργασίες διακόπηκαν προσωρινά.

Σε εικόνα του 1982 ο άγιος Περνιακός επιγράφεται ως «θαυματουργός», αν και δεν καταγράφεται στα συναξάρια Εικονίζεται, σύμφωνα με τον βυζαντινολόγο, Χριστόδουλο Χατζηχριστοδούλου, «ως μεγαλόσχημος μοναχός, γέρων». Με το δεξιό χέρι κρατά σταυρό και με το αριστερό ειλητάριο με την επιγραφή «Σύσκηνον / Περνιακέ / κόσμω τ’εν ασκή/σει τε / καν πόλω έχει». Η εικόνα αυτή, η οποία φυλάσσεται στον ναό του Αγίου Χαραλάμπους στη Δένεια, φέρει την υπογραφή του αγιογράφου ως εξής: «Χειρ Οικονόμου Ανδρέου». Είναι έργο του γνωστού αγιογράφου π. Ανδρέου Παπαριστοδήμου , από το χωριό Τάλα της επαρχίας Πάφου

και για πολλά χρόνια εφημέριου του ναού του Αγίου Νικολάου Λυκαβηττού στη Λευκωσία. Η εικόνα αυτή αποτελεί αντίγραφο μιας παλαιότερης, που υπήρχε μέχρι το 1974 στο προσκύνημα του Αγίου, και που προφανώς κλάπηκε από τους Τούρκους μετά την εισβολή.

Σύμφωνα με όσα κληρονόμησαν από τους παλαιότερους οι κάτοικοι της Δένιας ο χώρος του προσκυνήματος , μας είπε ο κοινοτάρχης, Χριστάκης Παναγιώτου, είχε συνδεθεί με θεραπείες δερματικών παθήσεων, κυρίως παιδιών. Η παράδοση λέει, πρόσθεσε, ότι έλουζαν τα παιδιά στο νερό της πηγής και ακολούθως τα άλειφαν με σκόνη, την οποία κατασκεύαζαν με φύλλα περνιάς.

Ο αρχαιολόγος Γιώργος Φιλοθέου δήλωσε στον «Φ» ότι η ανασκαφή ξεκίνησε σε ταφικό μνημείο, πιθανόν υστερορωμαϊκών χρόνων (μάλλον του 4ου ή -5ου ο αιώνα μ.Χ.) με τρία αρκοσόλια .Το αρκοσόλιο, εξηγεί, είναι καμαρωτός τάφος, χαμηλά έχει το σχήμα σαρκοφάγου (solium), όπου τοποθετείται ο νεκρός και από πάνω φέρει βαθύ τυφλό τόξο (arcus) .

Στο νότιο αρκοσόλιο, είπε, πρέπει να ήταν ο τάφος του Αγίου Περνιακού. « Όταν ερευνήσαμε περιμετρικά το μνημείο στη νότια πλευρά βρήκαμε ένα τοίχο, ο οποίος πήγαινε από ανατολή προς δύση και εντοπίσαμε μικρά κομμάτια τοιχογραφιών. Τώρα είμαστε βέβαιοι ότι υπήρχε εκκλησία , η οποία φαίνεται ότι χτίστηκε τον 15ο αιώνα. Αυτό το λέω αυτή τη στιγμή με επιφύλαξη, γιατί θα χρειαστεί περαιτέρω έρευνα και μελέτη», πρόσθεσε . Σύμφωνα με τον κ.Φιλοθέου βρέθηκαν οστά διασκορπισμένα και ο τάφος ήταν συληµένος.

Η ανασκαφή, τόνισε στον «Φ» ο κ. Φιλοθέου είναι σημαντική για την κυπριακή αγιολογία «από την άποψη ότι εντοπίζεται ο τάφος και εκκλησία ενός αγίου, τον οποίο διαχρονικά τιμούσαν στην Δένεια». Ο κ. Φιλοθέου επισημαίνει την σημασία που έχει η ανακάλυψη της εκκλησίας , γιατί , όπως εξηγεί, το ταφικό μνημείο συνδέεται με αυτή και ήκμαζε κυρίως στα μεσαιωνικά χρόνια. Το θέμα για το όνομα του Αγίου είναι ένα αγιολογικό ζήτημα, το οποίο θα πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω με τη μελέτη των πηγών, σημειώνει και τονίζει : «Το βέβαιο για την κυπριακή αγιολογία είναι ότι έχουμε την ανάδειξη ενός σημαντικού μεσαιωνικού (ο τάφος και η εκκλησία) προσκυνήματος».

Λίγο πιο κάτω από το ταφικό μνημείο είναι το αγίασμα και η δεξαμενή, που καθαρίστηκαν από τους κατοίκους της Δένειας, οι οποίοι πρωτοπήγαν στον συγκεκριμένο χώρο για πρώτη φορά από το 1974 , στις 25 Απριλίου και έκαναν αγιασμό, αφού στο μεταξύ τα Ηνωμένα Έθνη έδωσαν άδεια για να αρχίσει η ανασκαφή.

Ο κ. Φιλοθέου μας περιέγραψε το εξής περιστατικό:

«Τις πρώτες μέρες της ανασκαφής ήρθε μια κυρία μαζί με τα εγγόνια της, η οποία έφερε νερό. Το έριξε στον χώρο του αγιάσματος, έκανε λάσπη και την έβαλε πάνω στα παιδιά σε ανάμνηση αυτού που έκαναν , όταν η ίδια ήταν μικρή».

Ο Μόρφου Νεόφυτος

Για τον Μητροπολίτη Μόρφου Νεόφυτο , στην εκκλησιαστική δικαιοδοσία του οποίου υπάγεται η Δένεια , η ανακάλυψη της εκκλησίας δεν ήταν έκπληξη. Σε δήλωση του στον «Φ» ανέφερε: «Έχουμε προηγούμενο με τον Άγιο Κυριακό στην Ευρύχου, όπου υπάρχει ταφικό μνημείο και μεταγενέστερος ναός. Στην Δένεια μπορεί να υπάρχει και προγενέστερος ναός αυτού που αποκαλύφτηκε τώρα. Δεν αποκλείεται να υπάρχει πρωτοχριστιανικός ναός. Γενικά ο χώρος δείχνει μια πρωτοχριστιανική και χριστιανική κατοίκηση».

Ο Μητροπολίτης Μόρφου τονίζει ότι δεν κάνει υποθέσεις για άλλο όνομα, σχολιάζοντας απόψεις ότι το «Περνιακός» μπορεί να είναι παραφθορά άλλου ονόματος .

«Για εμάς είναι σημαντικό ότι η ευσέβεια του λαού στον Όσιο Περνιακό επιβεβαιώνεται από την αρχαιολογική έρευνα. Στον χώρο της ανασκαφής έζησε ο Όσιος ασκητής και απ’ ότι φαίνεται δεν ήταν μόνος του», υπογράμμισε ο κ. Νεόφυτος.

Περηφάνεια και συγκίνηση αισθάνονται όλοι οι κάτοικοι της Δένιας. Ο κοινοτάρχης, Χριστάκης Παναγώτου, μας είπε ότι του τηλεφωνούν άνθρωποι από διάφορα μέρη της Κύπρου για να επισκεφθούν το προσκύνημα. Η ανακάλυψη της εκκλησίας δεν είναι σημαντική μόνο για την Δένεια, αλλά για την ιστορία της Κύπρου γενικότερα, σημείωσε. Καταλήγοντας, ο κοινοτάρχης εξέφρασε την άποψη ότι, αν επεκταθεί η ανασκαφή, θα έλθουν στο φως και άλλα σημαντικά ευρήματα.

ΔΕΝΕΙΑ-ΑΓΙΟΣ ΠΕΡΝΙΑΚΟΣ
ΔΕΝΕΙΑ-ΑΓΙΟΣ ΠΕΡΝΙΑΚΟΣ

του Άρη Βικέτου, από την εφημερίδα της Κύπρου «Φιλελεύθερος»
Πηγή:- amen.gr